

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.331/2010/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú eljárásban Dr. Helméczy Mátyás ügyvezető, a másodfokú eljárásban a Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda (1027 Budapest, Margit krt. 50-52. szám, ügyintéző: Dr. Pálvölgyi Miklós ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Novák és Társai Ügyvédi Iroda (1126 Budapest, Márvány u. 27. II/22. szám, ügyintéző: Dr. Novák Tamás ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen 18 158 452 Ft megfizetése iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2010. január 27. napján kelt, 8. G. 20.852/2007/70. számú ítélete ellen a felperes részéről 73. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2010. november 23. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes által fizetendő marasztalási összeget 860 078 (Nyolcszázhatvanezer-hetvennyolc) Ft-ra felemeli, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 312 500 (Háromszáztizenkettőezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes 2002. december 10. napján megbízási szerződést kötött az alperessel határozatlan időre az alperes ügyviteli feladatainak az ellátására. A szerződés 2003. január 10. napján kelt módosításával a szerződés idejét határozott időre változtatták - 2003. január 1. napjától 2006. december 31. napjáig -, és - többek között - módosították a megbízási díjat is havi 500 000 Ft + ÁFA összegre azzal, hogy az a következő években a

KSH által meghatározott infláció mértékével automatikusan emelkedik. A peres felek szóbeli megállapodása alapján a felperes a P-Á. Kft. könyvelési és ügyviteli feladatait is elvégezte, külön díjazásban nem egyeztek meg a felek.

2004. április 1-jétől az alperes a Gy-K. Kft. és a P-Á. Kft. egyesültek, és a társaságok alperes néven folytatták a tevékenységüket. Az alperes saját könyvelési irodát hozott létre ...-on és ott 2005. január 1. napjától bevezette a kb. 60 000 000 Ft-ért megvásárolt Microsoft Axapta vállalatirányítási rendszert.

Az alperes 2004. áprilisától nem adott át a felperesnek a megbízási szerződés teljesítéséhez szükséges számlákat, iratokat, egyéb dokumentumokat, bár a 2003. január 10-én módosított megbízási szerződés sem felmondásra, sem módosításra nem került.

A felperes 2006. december 31.-éig az alperes felé esetenként eleget tett az adatszolgáltatási kötelezettségének és az iratőrzést is ellátta, az iratanyagot 2007. március 7. napján adta vissza.

Az alperes a felperes által leszámlázott megbízási díjakat 2004. év végéig megfizette, 2005. évtől kezdve azonban megbízási díjat nem fizetett a felperesnek.

A felperes a keresetében azt kérte, hogy a bíróság a Ptk. 292. § (1) bekezdése, és a 298. §-a alapján kötelezze az alperest 18 158 452 Ft és ennek 2007. január 1. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatának a megfizetésére, és a perköltség viselésére.

Keresetében arra hivatkozott, hogy 2004. évben szóban úgy állapodott meg az alperessel, hogy az alperesi társaságok egyesülését követően kialakult helyzet rendezéséig előlegként a szerződés szerinti összeg 50 %-át számlázza ki, és az ekként kiállított, 2004. III. és IV. negyedévi számlákat az alperes ki is egyenlítette. A perbeli megbízási szerződés szerint 2003-2006. évekre a felperesnek összesen 32 644 140 Ft összegű ügyviteli megbízási díj járt volna, amelyből az alperes összesen 14 485 688 Ft-ot fizetett meg, így az alperes díjtartozásának összege 18 158 452 Ft.

Arra az esetre, ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy a perbeli módosított szerződés 2006. december 31.-ei határozott idő lejártá előtt megszűnt, másodlagos kereseti kérelme az volt, hogy a bíróság

- állapítsa meg a Ptk. 216. §-a alapján azt, hogy a felperes 2003. január 1.-jétől 2004. december 31.-éig teljes körűen ellátta a P-Á. Kft. könyvelési és ügyviteli feladatait is, míg 2005. január 1. napjától 2006. december 31.-éig ténylegesen ellátta a P-Á. Kft. ügyviteli feladatait,
- állapítsa meg, hogy e körben a felek között ráutaló magatartással érvényes megbízási szerződés jött létre,
- állapítsa meg, hogy a teljes körű ügyviteli feladatok ellátásának idejére havi 150 000 Ft + ÁFA, míg a feladatok részleges ellátásának idejére havi 50 000 Ft + ÁFA ügyviteli díj illeti meg a felperest, és
- kötelezze az alperest a Ptk. 292. § (1) bekezdése, valamint a 298. §-a alapján az ügyviteli díj megfizetésére.

Hivatkozott arra is, hogy a Ptk. 321. § (1) bekezdése szerinti felmondást ráutaló magatartással nem lehet gyakorolni, ezért a felmondó jognyilatkozat hiányában a szerződés nem szűnt meg a határozott idő lejártá előtt.

Vitatta a ráutaló magatartás megtörténtét is, mivel a szerződésből eredő feladatainak egy kis részét egészen a szerződés lejártáig ellátta, a további kötelezettségeinek pedig az alperes hibájából, az alperes tudatos, szerződésszegő magatartása miatt nem tudott eleget tenni.

Álláspontja szerint az Axapta rendszer bevezetése nem egy külső, elháríthatatlan esemény volt, hanem az alperes döntésének a következménye. Az Axapta rendszer telepítése egyébként sem zárta ki azt, hogy a felperes a szerződésben foglaltakat továbbra is teljesíthesse, mivel néhány munkaállomást a felperes budapesti könyvelő irodájába is lehetett volna telepíteni.

Utóbb, a keresetét kiegészítette és kérte annak megállapítását, hogy az alperes a Ptk. 302. § b.) pontja szerint késedelembe esett 2004. április 2. napját követően, amely a Ptk. 318. § (1) bekezdése szerint szerződésszegésnek minősül, és ezért az alperes a Ptk. 355. § (1) bekezdése alapján az elmaradt haszonból és járulékaiból álló kártérítés megfizetésére köteles.

Könyvszakértő kirendelését kérte annak megállapítására, hogy mekkora eredményt realizált volna a felperes, ha a szerződést annak lejártáig teljesítheti.

A könyvszakértői vélemény ismeretében módosított keresetében a felperes kérte az alperes kötelezését 11 973 743 Ft + ÁFA, valamint ezen összegnek a Ptk. 301/A. §-a szerint számított, 2007. január 1. napjától kezdődő késedelmi kamata, és perköltsége megfizetésére. Követelésének összegéből elmaradt haszon címén a kieső árbevétel 50 %-át, azaz 9 939 906 Ft-ot jelölt meg, míg a P-Á. Kft. részére ténylegesen elvégzett munka ellenértékeként 2 033 837 Ft-ot.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a GY-K. Kft.-vel történt egyesülést követően ő közölte a felperessel, hogy a továbbiakban fokozatosan nem lesz szükség a felperes tevékenységére, és szóban meg is állapodtak arról, hogy 2004. évre a csökkenő munkateher miatt csökkentett mértékben történik a számlázás is. Tagadta, hogy a megállapodásuk előleg fizetésére vonatkozott volna.

Állította, hogy Sz.I., az alperes többségi tulajdonosa 2004. évben szóban felmondta a perbeli szerződést, illetve, ha ez mégsem lenne bizonyítható, úgy álláspontja szerint 2004. év végével ráutaló magatartással e nélkül is megszűnt a szerződés, mivel a felperes ezt követően érdemi munkát nem végzett.

Az elsőfokú bíróság a keresetet csak részben találta megalapozottnak, és ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 782 183 Ft-ot, valamint ennek 2007. január 1. napjától a kifizetés napjáig minden félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal megemelt mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 967 536 Ft-ot, valamint 178 740 Ft ÁFA összegű perköltséget.

Ítélete indoklásában kifejtette, hogy a Ptk. 474. § (1)-(2) bekezdései, a 478. § (1) bekezdése, és a perben meghallgatott tanúvallomások alapján azt állapította meg, hogy a perbeli megbízási szerződés teljesítése 2004. április 1-jétől olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, ezért a szerződés megszűnt.

A Ptk. 312. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a szerződés teljesítését az is lehetetlenné teheti, hogy a szerződéskötés után beállt változás miatt a szolgáltatást csak előre nem látott rendkívüli nehézségek, vagy aránytalan áldozat árán lehet teljesíteni, és ezt nem lehet a kötelezettől elvárni (ún. érdekbeli lehetetlenülés).

A 2004. április 1-jétől bekövetkezett egyesülést követően az ügyviteli feladatok ellátására megfelelő felkészültséggel rendelkező Gy-K. Kft-t bízták meg az egyesült cégek ügyviteli, számviteli és pénzügyi feladatainak az elvégzésével azzal, hogy az egyesült társaságok a alperes néven folytatták az egyesülés után a tevékenységüket. Az alperes ügyvezetője nem vitatta, hogy 2003. évben a felperes végezte a P-Á. Kft. könyvelését is, illetve, hogy a felperes az egyesülést követően is végzett adatszolgáltatási tevékenységet azokban az esetekben, amikor az általa tárolt iratokban szereplő adatokra volt szükség.

Sz.I. - aki az alperesnek akkoriban többségi tulajdonosa volt - a tanúvallomásában előadta, hogy H.M. felügyelő bizottsági elnök is tudott arról, hogy az alperes 2004. április 1. napját követően helyben kívánja lebonyolítani a könyvelését. Ezt követően kb. még egy évig a felperes a ...-on kialakított irodával összefonódva könyvelt. Azért nem beszéltek a felperessel a szerződés felmondásáról, mert ő természetesnek tartotta azt (mivel 2004. év végével a felperes nem lát el könyvelési feladatot), hogy megbízási díjat sem kell neki fizetnie. A P-Á. Kft. részére a felperes az egyesülés időpontjáig végzett könyvelést. Ezeket a tényeket G.Zs. - az alperes gazdasági igazgatója is - megerősítette tanúvallomásában.

Az elsőfokú bíróság mindezeket a tényeket úgy értékelte, hogy a három gazdasági társaság egyesülésével a szerződő felek körülményeiben olyan lényeges változások következtek be, amelyek miatt nem lehetett elvárni az alperestől a megbízási szerződés teljesítését. A változásokról a felperes ügyvezetője is tudott, mivel ő az alperes felügyelő bizottságának a tagja volt.

A szerződés megszűnésekor a feleknek a már teljesített szolgáltatásokat kölcsönösen el kell számolniuk.

Az elsőfokú bíróság könyvszakértői bizonyítást rendelt el annak megállapítása érdekében, hogy a felperest az adott szolgáltatási kötelezettség teljesítéséért, illetve a P-Á. Kft. könyvelési és ügyviteli feladatainak az ellátásáért milyen összegű arányos megbízási díj illeti meg.

A szakértői vélemény megállapította, hogy a határozott tartalmú megbízási szerződéshez kapcsolódó arányos megbízási díj 2005. évben 273 480 Ft + ÁFA, 2006. évben 288 528 Ft + ÁFA volt, míg a P-Á. Kft. ügyviteli feladatainak ellátásával összefüggő arányos szolgáltatási díj 2005. évben 68 364 Ft + ÁFA és 2006. évben 72 120 Ft + ÁFA volt.

Az elsőfokú bíróság az elszámolás eredményeként a Ptk. 478. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest 782 183 Ft megbízási díj megfizetésére, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította.

A felperesnek a szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránti keresetét az aggálytalannak elfogadott szakértői vélemény megállapításai alapján azért nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság, mert miután a szerződés a Ptk. 312. § (1) bekezdése szerint olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, ezért 2004. április 1. napján a szerződés megszűnt, illetve a könyvszakértői vélemény megállapításai szerint a felperesnek a szerződés megszűnésével okozati összefüggésben nem keletkezett kára. A szakvélemény szerint ugyanis a számszerűsített 11 738 000 Ft elmaradt haszon csupán feltételezés, mivel nincs egzakt válasz arra, hogy azon időszakokban, amikor egy jelentős megbízási nem valósul meg, milyen összegű nyereség képződött volna abban az esetben, ha mégis megvalósult volna.

A felperes 2004. áprilisát követően már nem számolhatott reálisan azzal, hogy a perbeli munkából árbevételhez jut, így más munkát keresett és talált is. Ezért a perbeli munka

árbevételének elmaradásából közvetlenül keletkeztethető elmaradt haszon egyértelműen nem volt kimutatható a felperesnél, aki egyébként az érdekeltségi körébe tartozó másik két társasággal együtt, egy irodahelyiségben, az alkalmazottakat közösen foglalkoztatva látta el ezt a tevékenységet.

A perköltség viseléséről az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján döntött, figyelembe véve azt, hogy a felperes mintegy 4 %-ban lett pernyertes, és hogy a felperes az elsőfokú eljárásban 240 000 Ft, míg az alperes 310 000 Ft szakértői díjat előlegezett.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, és az elsőfokú bíróság ítéletének részben és akként történő megváltoztatását kérte, hogy az ítéletábra kötelezze az alperest további 14 184 996 Ft, és ennek a Ptk. 301/A. § (2)-(3) bekezdései szerinti késedelmi kamata, valamint a felperes perköltsége megfizetésére.

Fellebbezési hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság a helyesen feltárt tényállásból téves jogi következtetéseket vont le.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a perbeli szerződés nem szűnt meg, mert az alperes azt semmilyen módon nem szüntette meg, a lehetetlenülés feltételei pedig nem állnak fenn a perbeli esetben. Az alperest érintő szervezeti változások előtt egy évvel módosított megbízási szerződésben megállapított díj nem minősülhet a lehetetlenülés feltételeként a bírói gyakorlat által megkívánt olyan rendkívüli nehézségnek, amely alapot adna a szerződés lehetetlenülésének a megállapítására. Az lehet, hogy gazdaságilag indokolatlanná vált utóbb a megbízási díj kifizetése, de ez az alperes működését egy pillanatig sem veszélyeztette.

A szerződés betartatásához fűződő elsődleges jogi érdek nem fordítható szembe a szerződéskötés kockázatából eredő, de a felek gazdasági létét nem veszélyeztető veszteséggel - legyen az bármekkora is -, hiszen a feleknek már a szerződés megkötésekor számítaniuk kell a gazdasági tényezők kisebb-nagyobb mértékű változására.

Az alperesi társaság évi kb. 6 milliárd Ft árbevételéhez képest a megbízási díj átlagos éves összege (kb. 8 000 000 Ft) csupán 1,3 ezreléknyi. Már csak ez is kizárja a lehetetlenülés alkalmazását. Maga az alperes is állította a 2007. október 2-án kelt ellenkérelmében, hogy nem voltak pénzügyi nehézségei az egyesülést követően.

Álláspontja szerint a perben bebizonyosodott, hogy a szerződés megkötését követően az alperesnél olyan mértékű körülményváltozás, amely a teljesítés lehetetlenné válását okozta volna, nem következett be.

Másodlagosan - amennyiben az ítéletábra mégis megállapíthatónak látná a Ptk. 312. §-ának az alkalmazását - arra hivatkozott, hogy a lehetetlenülés ebben az esetben is a Ptk. 312. § (2) bekezdése alapján következett be, mivel az alperesnek felróható az a magatartás, ami a szerződés lehetetlenüléséhez vezetett. Az egyesüléshez nem külső körülmény vezetett, hanem az alperes legfőbb szervének a döntése. Az alperes jogelődjeinek az egyesülésük során mérlegelniük kellett azt, hogy a vállalt kötelezettségeik teljesítésére a jogutódjuk köteles.

Hivatkozott arra is, hogy a gazdasági társaságok egyesülése középtávon ésszerű gazdasági döntéseket igénylő folyamat, ezért a felperestől elvárható gondosság lett volna az, hogy már 2003. évben a szerződés módosításakor tájékoztassa ennek a lehetőségéről a felperest, illetve ezen lehetőségre tekintettel rendelkezniük kellett volna a szerződésben a szerződés felmondásának a jogáról.

Ugyancsak nem tekinthető az alperestől független lehetetlenülési oknak az Axapta vállalatirányítási rendszer 2004. évben történt bevezetése, mivel az alperesnek fel kellett volna azt mérnie, hogy ez milyen költségekkel és következményekkel jár - köztük a régi technológiák, megoldások „rendszerből történő kivezetését” is.

Mivel ebben az esetben a felperes kára a Ptk. 312. § (2) bekezdése szerint alperesnek felróható okból keletkezett, ezért ennek a következményét az alperesnek kell viselnie. Az alperestől egyébként elvárható lett volna az is, hogy a szerződéses jogviszony rendezését, vagy közös megegyezéssel történő megszüntetését kezdeményezze már csak az együttműködési kötelezettségeinél fogva is.

A felperesnél felmerült kár mértékére vonatkozóan fenntartotta eddigi perbeli álláspontját, és a Ptk. 302. § b.) pontjára, illetve a 318. §-ára alapított harmadlagos kereseti kérelmet is, amelyet bruttó 14 967 179 Ft-ban jelölt meg. Mindezekre tekintettel a felperes módosított keresete 11 973 743 Ft + ÁFA, azaz bruttó 14 967 179 Ft, amelyből az elsőfokú bíróság bruttó 782 183 Ft követelést talált megalapozottnak.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, és a felperesnek a másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

Tévesnek találta azt a felperesi álláspontot, hogy az alperesnek róható fel az a magatartás, amely a szerződés lehetetlenüléséhez vezetett. Nem róható fel ugyanis az az alperesnek, hogy a három cég egyesült, ez egy tudatos gazdasági döntés volt. Ennek okszerű folyománya volt az, hogy a könyvelés kiszervezését elvégezte az alperes.

Hangsúlyozta azt, az elsőfokú bíróság által is hivatkozott körülményt, hogy a felperes törvényes képviselője az alperesi társaság felügyelő bizottságának az elnöke volt, és mint ilyen személy végig figyelemmel tudta kísérni az átalakulás folyamatát. A felperes törvényes képviselőjének lehetősége lett volna az őt ért károk elhárítása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni.

A felperes egyébként nem hivatkozott az elsőfokú eljárásban arra, hogy előzetesen felhívta volna az alperes figyelmét az utóbb érvényesíteni kívánt jogkövetkezményekre. Az eljárás során bebizonyosodott, hogy évekig még számlát sem bocsátott ki a szolgáltatást illetően, mivel gyakorlatilag nem is teljesített szolgáltatást, legalábbis a szerződés főkötelme vonatkozásában. Az általa utóbb megindított peres eljárás nem felel meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményének.

Az alperes továbbra is állította, hogy a felek a szerződést közös megegyezéssel, ráutaló magatartással megszüntették, és hogy a felperesnek nem kell teljesítenie a megbízási szerződés főkötelezettségeit. A peres felek közötti szerződés gyakorlatilag leredukálódott az iratőrzésre, illetőleg az esetenkénti adatszolgáltatásra.

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését csupán részben találta megalapozottnak az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges, megbízási díjkövetelés jogcímén előterjesztett kereseti kérelmének adott helyt - kis részben. A felperes ezen kereseti kérelme körében arra hivatkozott, hogy a felek között határozott időre létrejött megbízási szerződés a lejárat időpontját megelőzően nem szűnt meg. Az elsőfokú bíróság azonban ítélete indokolásában azt állapította meg, hogy a megbízási szerződés teljesítése 2004. április 1-jétől olyan okból

vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, ezért az a Ptk. 312. §-a értelmében megszűnt, azaz az ún. érdekbeli lehetetlenülés esete következett be.

A felperes a fellebbezésében vitatta, hogy a lehetetlenülés feltételei fennállnak, és fenntartotta azt az álláspontját, hogy az alperesnek a szerződés időbeli hatálya alatt (2006. december 31.-éig) a Ptk. 478. §-a szerint megbízási díjfizetési kötelezettsége volt, mivel a szerződés megszüntetésére nem került sor.

Az ítéletábra osztotta felperesnek azt a jogi álláspontját, hogy a jelen esetben nem a Ptk. 312. § (1) bekezdésében szabályozott lehetetlenülés következett be. Ez a jogintézmény a Ptk. IV. részében a „kötelmi jog” címszó alatt a XXV. fejezetben, a szerződésszegésre vonatkozó általános szabályok között szerepel. A felperes fellebbezése indoklásában részletesen kifejtette, miért nem találja helytállónak az elsőfokú bíróság azon megállapítását, miszerint a perbeli szerződés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős. A felperesnek az e tárgykörben előadott érvei önmagukban és általánosságban megállják a helyüket, de az ítéletábra ezeket meghaladó következtetésre jutott.

A perbeli jogviszonyra ugyanis a Ptk-nak a megbízási szerződésre - mint nevesített szerződésre - vonatkozó különös szabályait kell alkalmazni. A megbízás megszűnésére vonatkozó szabályok között található, a Ptk. 481. § d.) pontja szerint a szerződés a megbízás teljesítése nélkül is megszűnik, ha a megbízás tárgytalanná válik. A Ptk. Kommentárja ide vonatkozóan kifejti, hogy ez az eset valósul meg akkor, ha például a megbízó által a megbízással elérni kívánt cél megvalósult anélkül, hogy a megbízás teljesítésére szükség lett volna, amely egyben a megbízáshoz fűződő megbízói érdek megszűnését is jelenti.

A Ptk. 482. § (1) bekezdése szerint, ha a megbízás a megbízó személyében rejlő okból szűnik meg, a megszűnés abban az időpontban következik be, amikor a megbízott a megszűnés okáról hitelt érdemlően tudomást szerez.

Az ítéletábra megítélése szerint a perbeli adatokból a Ptk. 481. § d.) pontját, illetve a 482. § (1) bekezdésének rendelkezését együttesen alkalmazva az az egyértelmű következtetés vonható le, hogy amikor az alperes és a két másik cég egyesülése folytán megalakult jogutód Kft. a Microsoft Axapta vállalatirányítási rendszert bevezette, és ezáltal a felperes könyvelési szolgáltatására már nem volt szükség, akkor a peres felek között létrejött megbízási szerződés tárgytalanná vált. A megbízásnak a megbízó személyében rejlő okból történt megszűnéséről pedig a megbízott hitelt érdemlően tudomást szerzett. A Ptk. 482. § (1) bekezdése a megbízott tudomásszerzésének időpontjához fűz jogkövetkezményeket, amely tudomásszerzés nem azonos a megbízási szerződés megszűnésének a közlésével, azaz nem szükséges, hogy a szerződés megszűnését a megbízó az alpereshez, vagy annak szervezeti képviselőjéhez címzett jognyilatkozattal közölje. A tudomásszerzés ténye a perbeli esetben megállapítható volt, mivel a felperes ügyvezetője, H.M. az alperes felügyelő bizottságának tagjaként folyamatában és eredményében is értesült az alperes cégügyi és ezzel összefüggő szervezeti változásairól.

A szerződés megszűnése pontos időpontjának - amelynek az ítéletábra álláspontja szerint a 2004. április 1-jei egyesülési időpont tekinthető - nincs jelentősége az elszámolást illetően abból a szempontból, hogy a perbeli adatok szerint átmenetileg párhuzamosság volt a számviteli feladatok ellátásában 2004. év végéig. Ebben a felek között vita nem volt, amit igazol az a tény is, hogy az alperes 2004. III.-IV. negyedévi számlákat kiegyenlített.

Az elsőfokú eljárás során igazolt, és a felek által sem vitatott az, hogy a három cég 2004. évi egyesülését követően a felperes 2005. és 2006. években adatszolgáltatási és iratmegőrzési feladatokat látott el a P-Á. Kft. vonatkozásában is, és szükség esetén adatokat szolgáltatott mindkét cég vonatkozásában az adóhatósági eljárásokban.

Az elsőfokú bíróság által foganatosított szakértői bizonyítás elégséges és adekvát válaszokat eredményezett arra vonatkozóan is, hogy a felperes által 2005. és 2006. években nyújtott szolgáltatásoknak mi lehet az arányos ellenértéke, amelyre a felperes igényt tarthat. Az elsőfokú bíróság ezt, az igazságügyi könyvszakértői véleményben kimunkált ún. arányosított díjat fogadta el a felperes javára megítélhető összegként, bruttó 782 183 Ft összegben.

Az ítélet tábla azonban észlelte, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett ítélete indokolásának a 9. oldalán található számszaki levezetésben és összegszerűségben. Az elsőfokú eljárásban 23. sorszám alatt elkészült szakértői vélemény 5. és 7. oldalán található táblázati adatok és összegző megállapítások alapján ugyanis - figyelembe véve az érintett időszakban irányadó általános forgalmi adó mértékét is - a felperes javára a Ptk. 486. § (2) bekezdésének alkalmazásával az alperes és a P-Á. Kft. csökkentett ügyviteli feladatainak ellátásáért megítélhető arányos megbízási díj összege helyesen számítva bruttó 860 078 Ft.

Az ítélet tábla tehát, eltérő jogi indokokkal - némi összegszerűségi korrekcióval - az érdemi elsőfokú döntéssel egyetértett.

Az ítélet tábla ugyancsak érdemben megalapozottnak és jogszerűnek találta a felperes által másodlagosan, kártérítési igényként - elmaradt haszonban jelentkező - érvényesített kereseti követeléssel kapcsolatos elsőfokú döntést is.

Az ítélet tábla csupán megjegyzi ebben a körben azt, hogy a kártérítés alapja kizárólag a szerződésben kikötött megbízási díj lehetett volna, ehhez képest a szakértői bizonyítás iránya, és annak megállapításai tévesek. Azonban mivel az elsőfokú bíróság által is helyesen megállapított módon a kártérítési felelősség feltételei - szerződésszegés, felróhatóság - a perbeli esetben nem álltak fenn, ezért helytállóan utasította el az erre irányuló kereseti kérelmet, mint megalapozatlant.

Mindezekre tekintettel - bár az összegszerűség vonatkozásában az ítélet tábla részben megváltoztatta a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság ítéletét, azonban - a felperes a másodfokú eljárásban sem tekinthető a perköltség viselésére kihatással valódi pernyertesnek.

Az ítélet tábla ezért a felperest kötelezte a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint az alperesnek a másodfokú eljárásban a jogi képviselő ügyvédi munkadíjában jelentkező perköltsége megfizetésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b.) pontja, (5)-(6) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján mérlegeléssel 250 000 Ft + ÁFA = 312 500 Ft összegben állapította meg.

Debrecen, 2010. november hó 23. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Szilágyiné
Dr. Karsai Andrea sk bíró

A kiadmány hiteléül:

Kiadó